

Opgave 1 GroenLinks en SGP over criminaliteit

Bij deze opgave horen tekst 1 en 2 .

Inleiding

Als aan burgers gevraagd wordt om een rangorde te maken van de grootste problemen van Nederland dan wordt criminaliteit altijd hoog geplaatst. Over die plek bestaat een hoge mate van overeenstemming. Maar vraag je hoe criminaliteit het beste bestreden kan worden dan verschillen de meningen hemelsbreed. Verschil van mening is ook zichtbaar op de websites van politieke partijen.

In deze opgave vergelijken we de aanpak van criminaliteit overeenkomstig de ideeën van GroenLinks (tekst 1) met die van de SGP (tekst 2).

Lees tekst 1 en 2.

Linkse en rechtse politieke partijen hebben van oudsher een verschillende visie op criminaliteit.

- 3p 1
- Wat is het verschil in visie op de aanpak van criminaliteit van linkse en rechtse partijen?
  - Leg uit dat die twee verschillende visies te herkennen zijn in de teksten 1 en 2.

Ook in de discussie over hoe je zou moeten straffen zijn er verschillen tussen GroenLinks en de SGP. Er zijn absolute en relatieve theorieën die het opleggen van straf rechtvaardigen.

- 4p 2
- Geef een omschrijving van absolute theorieën en van relatieve theorieën ter rechtvaardiging van het opleggen van straf.
  - Geef van GroenLinks en de SGP aan of hun visie op straf aansluit bij absolute theorieën of bij relatieve theorieën. Leg je antwoord uit en geef daarbij een citaat dat aansluit bij de visie van GroenLinks en een citaat dat aansluit bij de visie van de SGP.

Het geven van straf kan verschillende doelen dienen.

- 4p 3
- Geef twee doelen van straf die te herkennen zijn in tekst 1 en geef twee andere doelen van straf die te herkennen zijn in tekst 2. Verwijs in je antwoord met regelnummers naar de betreffende tekst en licht je antwoord toe.

Opgave 1 GroenLinks en SGP over criminaliteit

tekst 1

Gevangenisstraf

- GroenLinks wil dat gevangenisstraffen nu eindelijk eens echt gebruikt gaan worden om mensen weer op het rechte pad te krijgen.
- 5 Veel gedetineerden kampen met psychosociale en verslavingsproblemen die behandeld moeten worden. Als dat niet gebeurt, komen deze mensen na hun vrijlating vaak
- 10 toch weer in de criminaliteit terecht. En dat kost de samenleving alleen maar meer geld.
- Het kabinet vindt dat gedetineerden 'privileges' zoals arbeid en
- 15 begeleiding moeten 'verdienen'. GroenLinks wil dat van die gedachte wordt afgestapt. Uiteindelijk gaat het erom dat ex-gedetineerden niet meer terugvallen in de criminaliteit.
- 20 Daarom moet elke gedetineerde een persoonlijk programma krijgen om terug te keren in de maatschappij, inclusief scholing en begeleiding na de gevangenisstraf.

bron: <https://groenlinks.nl>

tekst 2

Bestrijding

- De overheid heeft de bijzondere opdracht om kwaad in de samenleving te bestrijden. Wanneer er geen of weinig straf gegeven
- 5 wordt, dan blijkt het voor misdadigers lonend te zijn om hun 'beroep' voort te zetten. De SGP wil daarom een strafklimaat dat meer aansluit bij de ernst van de gepleegde misdrijven.
- 10 Het is ergerniswekkend dat daders van 'kleine criminaliteit' vrijwel altijd meteen weer vrij rondlopen. En het is abnormaal wanneer een moordenaar na enkele jaren gevangenisstraf al
- 15 weer vrij komt, zeker als de opgelegde straf ook nog eens verkort wordt door de zogenaamde vervroegde invrijheidsstelling.

bron: SGP -brochure Veiligheid. De SGP stáát ervoor

Opgave 2 Winkeldiefstal in Nederland

Bij deze opgave hoort tekst 3.

Inleiding

In Nederland lopen winkeliers relatief veel omzet mis door winkeldiefstal. Dat blijkt uit een internationale vergelijking. Nederland staat bijna helemaal boven aan het lijstje. In tekst 3 lezen we dat de branchevereniging van Nederlandse winkeliers ideeën heeft over de oorzaken en aanpak van winkeldiefstal.

Gebruik tekst 3.

In verband met winkeldiefstal kan gekozen worden voor maatregelen waarbij het dilemma van de rechtsstaat in het geding is maar ook voor maatregelen waarbij dat niet het geval is. Het commentaar van de branchevereniging geeft aanwijzingen voor beide soorten maatregelen.

- 4p 4 Geef in aansluiting op het commentaar van de branchevereniging, twee maatregelen om winkeldiefstal aan te pakken. Kies de maatregelen zo dat bij de ene maatregel het dilemma van de rechtsstaat wel in het geding is en bij de andere niet. Leg je antwoord uit.

Zie de regels 16 tot en met 66 van tekst 3.

- 4p 5 Welke twee theorieën over de oorzaken van criminaliteit zijn te herkennen in de regels 16 tot en met 66 van tekst 3? Geef bij elke van beide theorieën een bijpassend citaat en leg je antwoord uit.

Zie de regels 67 tot en met 76 van tekst 3.

- 3p 6 Geef een omschrijving van preventief beleid en een omschrijving van repressief beleid. Leg vervolgens uit of de aanpak die het ministerie zegt te volgen typerend is voor preventief of voor repressief beleid.

Tekst 3 is geschreven door een verslaggever van de Volkskrant. Goede journalistieke producten worden onder andere gekenmerkt door het toepassen van journalistieke normen. Een goede verslaggever streeft naar objectiviteit en geeft de feiten daarom juist weer, hij controleert het nieuws door gebruik te maken van meerdere bronnen, hij zorgt ervoor dat feiten duidelijk te onderscheiden zijn van meningen, ook van zijn eigen mening.

- 2p 7 Welke andere journalistieke norm die hierboven niet genoemd is, wordt ook toegepast in tekst 3? Noem de norm en verwijst naar de tekst met regelnummers.

Opgave 2 Winkeldiefstal in Nederland

tekst 3

Nergens ter wereld stelen winkeldieven meer dan in Nederland

(...) Voor winkeldieven blijkt Nederland het beloofde land, voor Oost-Europese bendes in het bijzonder.

5 Dat stelt de jaarlijkse 'Global Retail Theft Thermometer', een onderzoek onder in totaal 113 duizend winkeliers wereldwijd. (...) Nederland heeft vooral veel last
10 van veelal Oost-Europese bendes. Detailhandel Nederland, de branchevereniging van Nederlandse winkeliers, neemt de diefstal-thermometer dan ook serieus, zegt
15 Bert van Steeg, secretaris winkelcriminaliteit, in een reactie. "Wij weten dat er veel gestolen wordt in Nederlandse winkels, we herkennen het probleem van Oost-
20 Europese bendes en we weten vooral dat het winkeliers bakken vol geld kost."
Het grootste probleem zijn volgens Van Steeg de georganiseerde
25 bendes die zich specialiseren in specifieke producten waarvan ze weten dat er een zwarte markt voor is. Uit de thermometer blijkt dat vooral elektronicazaken en drogisterijen in trek zijn, met grootwarenhuizen zoals de Bijenkorf op plek drie. De meest gewilde artikelen zijn mobiele telefoons en
30 accessoires, scheermesjes, babyvoeding, make-up, batterijen, alcohol en tabak. Allemaal kleine, relatief dure producten die gemakkelijk zijn weg te moffelen.

Volgens Van Steeg vormt Nederland een aantrekkelijker doelwit dan veel omringende landen vanwege de hoogwaardige producten die hier in de schappen staan.
40 "Maar belangrijker nog: Nederland is naïef in de aanpak van dit soort criminaliteit. Dit soort mobiele bendes is nu eenmaal niet tegen te houden met een detectiepoortje alleen. Politie en justitie laten te
45 grote steken vallen." Dat heeft volgens de brancheclub te maken met de prioriteiten van het politiekorps, maar ook met strenge privacywetgeving die winkeliers verbiedt beveiligingsbeelden met
50 elkaar te delen. "Ook kunnen winkeleigenaren weinig doen om de daders te helpen oppakken", zegt Van Steeg. Er wordt te laat op aangiften gereageerd, de strafmaat is weinig afschrikwekkend en niet-Nederlandse dieven worden nauwelijks tot 'ongewenste vreemdeling' verklaard, in
55 tegenstelling tot in een aantal omringende landen. Het ministerie zegt op zijn beurt al veel te doen om dit soort Oost-Europese bendes aan te pakken, zoals samenwerking met bijvoorbeeld de Roemeense politie en
60 Europol. Ook wordt met het College Bescherming Persoonsgegevens bekeken of het uitwisselen van camerabeelden kan worden
65 vergemakkelijkt.

bron: Jarl Van der Ploeg, Volkskrant, 5 november 2015

Opgave 3 Legitimitetscrisis?

Bij deze opgave horen tekst 4 en afbeelding 1.

Inleiding

Volgens de Engelse filosoof John Stuart Mill (1806-1873) moet in elke democratie nagedacht blijven worden over de waarde van de democratie. Als dat niet het geval is, kan een nieuwe generatie vergeten wat waardevol is aan een democratie, wordt men een makkelijke prooi voor antidemocratische sentimenten en ontstaat een legitimiteitscrisis. Aanhoudende discussie over de waarde van de democratie scherpt de argumenten en houdt mensen weerbaar, beweert John Stuart Mill. Anderhalve eeuw na John Stuart Mill constateert de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW) dat de indirecte democratie in een legitimiteitscrisis verkeert. Dat is niet alleen in Nederland het geval maar ook in andere landen met een vergelijkbaar politiek stelsel. Politicologen die op zoek zijn naar de oorzaken, benaderen het legitimiteitsprobleem vanuit twee verschillende onderzoekstradities. Beide onderzoekstradities worden nu met elkaar gecombineerd en het KNAW verwacht dat we zo een beter inzicht in het functioneren van de democratie zullen krijgen (tekst 4).

Lees de regels 1 tot en met 49 van tekst 4.

Een representatiedemocratie levert niet altijd representatieve besluiten op.

- 1p 8 Wat is een representatief besluit?

Lees de regels 50 tot en met 90 van tekst 4.

Polarisatie tussen politieke partijen leidt tot een grotere opkomst bij de verkiezingen (zie regel 70-74). In het Verenigd Koninkrijk is de polarisatie groter dan in Nederland maar de opkomst bij de verkiezingen lager.

- 1p 9 Geef een mogelijke verklaring voor de lagere opkomst in het Verenigd Koninkrijk die samenhangt met zijn kiesstelsel.

Met vragenlijsten kun je het afnemen van de legitimiteit meten maar ook veranderingen in het kiezersgedrag kunnen er een indicator voor zijn. Eén verandering in het kiezersgedrag die een indicator zou kunnen zijn, staat genoemd in tekst 4.

- 2p 10
- Welke verandering in het kiezersgedrag die gezien kan worden als een indicator voor de eroderende legitimiteit, staat genoemd in tekst 4?
  - Met welke andere verandering in hun kiezersgedrag kunnen burgers aangeven dat ze het politieke stelsel niet langer legitiem achten?

De legitimeitscrisis kan samenhangen met een zwakke band van politici met hun achterban. Kiezers stemmen in Nederland formeel op personen en niet op partijen. Toch wordt altijd gesproken over winst en verlies van partijen.

- 1p 11 Leg uit dat het partijbelang in ons politieke systeem soms een belemmering kan zijn voor gekozen politici om een band met hun kiezers te onderhouden.

Lees de regels 94 tot en met 100 van tekst 4.

De schrijver van tekst 4 gaat ervan uit dat systeemveranderingen effect hebben op het functioneren van de democratie.

- 1p 12 Geef van het districtenstelsel een kenmerk dat een positief effect kan hebben op de legitimiteit. Leg je antwoord uit.

- 1p 13 Geef van het Nederlandse kiesstelsel een kenmerk dat een positief effect kan hebben op de legitimiteit. Leg je antwoord uit.

Stel: een onderzoeker wil weten of er een relatie bestaat tussen de legitimiteit van een politiek systeem en het kiesstelsel van dat politieke systeem. Om dat uit te zoeken wil hij in een aantal landen tijdens verkiezingen aan kiezers die het stemlokaal verlaten de volgende vraag voorleggen: vindt u dat in uw land de juiste besluiten genomen worden?

- 2p 14 – Leg uit wat het begrip validiteit betekent in verband met het doen van onderzoek.
– Geef op grond van bovenstaande gegevens een reden om te twijfelen aan de validiteit van het onderzoek.

Een onderzoeker wil een antwoord op de onderzoeksvraag: wat is de relatie tussen de legitimiteit van een politiek systeem en het daarbij behorende kiesstelsel?

- 5p 15 – Formuleer een *hypothese* voor dit onderzoek waarin je expliciet twee *kiesstelsels* en één *politiek systeem* noemt.
– Wat is de *afhankelijke* en wat is de *onafhankelijke* variabele in jouw hypothese?

Bekijk afbeelding 1

De afgelopen decennia is de Nederlandse politieke cultuur veranderd en een gevolg van die verandering wordt uitgebeeld in deze cartoon. De jongleur op afbeelding 1 is minister-president Mark Rutte.

- 2p 16 Van welke verandering in de Nederlandse politieke cultuur is een gevolg te herkennen in afbeelding 1? Leg je antwoord uit.

Opgave 3 Legitimitetscrisis?

tekst 4

Verkeert de representatiedemocratie in een legitimiteitscrisis?

- In veel landen lijkt de steun van burgers voor de representatiedemocratie onder druk te staan. Internationaal vergelijkend onderzoek
- 5 zoekt naar micro- en macrofactoren die de steun voor politieke stelsels beïnvloeden. Neemt de steun voor het Nederlandse democratische bestel af? Hoe is dat in vergelijking met ontwikkelingen elders?
- 10 Een legitiem politiek stelsel is, kort samengevat, een stelsel dat berust op de instemming van de burgers. In vrijwel elk westers land bestaat dezer
- 15 dagen discussie over de kwaliteit van de representatiedemocratie. De legitimiteit van de indirecte democratie lijkt daardoor op veel plaatsen onder druk te staan.
- 20 De legitimiteit van een politiek stelsel is een systeemkenmerk, maar wordt doorgaans gemeten op microniveau, via enquêtes die individuele burgers bevragen over hun instemming met
- 25 (onderdelen van) het politieke stelsel. In Nederland beschikt het Nationaal Kiezersonderzoek bijvoorbeeld over veertig jaar aan onderzoeksgegevens. Die maken het mogelijk
- 30 om de ontwikkeling van de legitimiteit van het Nederlandse politieke stelsel gedetailleerd in beeld te brengen. Staat ook in ons land de indirecte democratie ter discussie? Meer
- 35 specifiek: erodeert de legitimiteit van het Nederlandse democratische bestel? Wijst de grote toeloop naar politieke partijen die zich afzetten tegen het politieke establishment op
- 40 onvrede met ons traditionele partijpolitieke systeem of, veel breder, op onvrede met het functioneren van de democratie? Indien het laatste aan de hand is; wat zijn dan de oorzaken daarvan? Zou het mogelijk zijn deze ontwikkeling te stoppen? En verschillen de Nederlandse ontwikkelingen van die in het buitenland?
- 45
- 50 **Systeemkenmerken**
Als het gaat om oorzaken van afnemende legitimiteit, bestaan er twee onderzoekstradities. De eerste probeert verschillen in steun voor politieke stelsels vooral te verklaren door variabelen en dynamiek op het microniveau van de individuele burger. De tweede traditie zoekt de
- 55 achtergronden van de variatie juist in systeemkenmerken van het politieke stelsel of in andere macrofactoren. (...)
- 60 Theoretische en empirische doorbraken zijn te verwachten nu internationale samenwerkingsprojecten ons voor het eerst in staat stellen de wisselwerking tussen micro- en macro-effecten te onderzoeken.
- 70 Zo weten we dat polarisatie tussen politieke partijen positief uitwerkt op de opkomst bij verkiezingen, maar we weten niet zeker waarom dat zo is. Vergroot polarisatie de interesse voor politiek, of de perceptie dat er iets te kiezen valt?
- 75 En waarom zijn kiezers die stemmen op oppositiepartijen over het algemeen minder tevreden met het

80 functioneren van hun politieke stelsel
 dan kiezers die stemmen op een
 regeringspartij? Waarom is dit
 verschil veel groter in majoritarian
 democracies, zoals het Verenigd
 85 Koninkrijk, waar partijen elkaar
 afwisselen in majority rule, dan in
 consensus democracies, zoals
 Nederland, waar politieke partijen
 elkaar moeten vinden in wisselende
 90 coalities?

Bestudering van de interacties
 tussen micro- en macro-effecten zal
 deze verschillen mogelijk voor het
 eerst kunnen verklaren. Bovendien
 95 zal het tot een beter inzicht leiden in
 welke eventuele veranderingen in het
 politieke systeem een positief dan
 wel juist eerder een negatief effect op
 het functioneren van de democratie
 100 zouden hebben.

bron: www.knaw.nl/ geraadpleegd op 25 mei 2016

afbeelding 1

bron: <http://www.tomjanssen.net/>

Opgave 4 ANP en talkshows

Bij deze opgave horen de teksten 5 en 6.

Inleiding

Nieuws is belangrijk voor de publieke opinie en de opinie van het publiek is van wezenlijk belang voor de besluitvorming in een democratie. Wie het nieuws beheerst heeft dus een machtspositie.

Op de website van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (tot 2014 had het de naam Stimuleringsfonds voor de Pers) stond een artikel over de toenemende invloed van het ANP op het nieuws dat in Nederland gepubliceerd wordt. Tekst 5 is een fragment van dat artikel. Het Stimuleringsfonds kreeg informatie van LJS Nieuwsmonitor, een commercieel onderzoeksbureau dat ook onderzoek gedaan had naar talkshows. Talkshows worden beschouwd als belangrijke programma's omdat ze politiek toegankelijk maken voor een breed publiek. Ook talkshows selecteren. Op onderwerpen en op gasten. Bovendien is ook de wijze van presenteren van invloed op de opinie van het publiek.

Lees tekst 5.

1p 17 Hoe verwerft het ANP zijn inkomsten?

Veel dagbladen hebben zelf verslaggevers in dienst en maken daarnaast ook gebruik van persbureaus.

3p 18 Geef drie overwegingen die een rol kunnen spelen als een hoofdredacteur moet kiezen tussen het inzetten van een eigen verslaggever of het gebruikmaken van een persbureau. Licht de overwegingen toe.

Maatschappijwetenschappen analyseert maatschappelijke verschijnselen vanuit verschillende benaderingswijzen. Een daarvan is de politiek-juridische benaderingswijze. In tekst 5 (zie de regels 12 tot en met 18) is sprake van "(...) een trend die tot nadenken stemt."

1p 19 Beredeneer vanuit de politiek-juridische benaderingswijze een mogelijk gevolg dat je kunt verwachten als die trend zich doorzet.

Lees tekst 6.

In het verslag over het onderzoek naar de inhoud van talkshows in Nederland leggen de onderzoekers hun bevindingen naast doelen van het mediabeleid. Het mediabeleid formuleert een publieke mediaopdracht met voorschriften voor publieke mediadiensten.

2p 20 Welke voorschriften voor publieke mediadiensten staan er in het mediabeleid met betrekking tot de te behandelen onderwerpen en de keuze van gasten in talkshows?

Zie de regels 10 tot en met 15 van tekst 6.

De NPO streeft ernaar om meer vrouwen aan tafel te krijgen. Keuzes van programmamakers kunnen gevolgen hebben voor de samenleving.

- 2p 21 – Welk maatschappelijk doel wordt ondersteund als in talkshows meer vrouwen aan tafel komen? Licht je antwoord toe.
- Van welke functie van massamedia is in dat geval sprake?

Opgave 4 ANP en talkshows

tekst 5

ANP bepaalt in grote mate de nieuwsagenda

(...) Het ANP heeft een grote invloed op de nieuwsvoorziening in Nederland. Vooral op de websites van de Nederlandse dagbladen wordt het grootste deel van het nieuws gebaseerd op de nieuwsvoorziening van het persbureau, terwijl een dikke 40% van het online nieuws zelfs letterlijk wordt overgeschreven. De invloed in de papieren versies van de

dagbladen is duidelijk minder groot, maar ook daar wel aanwezig. Met afnemende abonnementen op de papieren kranten en een groter publiek dat zich baseert op de websites voor zijn nieuwsvoorziening is dit een trend die tot nadenken stemt. (...)

bron: www.svdj.nl, 9 december 2015

tekst 6

Variatie of variété? De talkshows in Nederland

(...) In dit onderzoek kijken we naar de verschillende onderwerpen die aan tafel worden besproken en welke tafelgasten hiervoor worden uitgenodigd. Met andere woorden: in hoeverre is er sprake van variatie of gaat het vooral om variété bij de talkshows?

(...)
Net als de doelstelling van de NPO om meer vrouwen aan tafel te krijgen bij de diverse talkshows is ook de doelstelling van een gevarieerd aanbod wat betreft de onderwerpen en tafelgasten (nog) niet gehaald. De onderwerpen concentreren zich erg rondom cultuur en media. Dit is vooral sterk het geval bij De Wereld Draait Door. In dit programma komen vaak dezelfde gasten terug.

(...)
Politici zijn sporadisch te vinden aan tafel, zelfs wanneer het gaat over politieke onderwerpen. Veeleer wordt er gekozen voor mensen die 'het goed doen' op televisie. Blijkbaar is het hebben van een stevige mening en een makkelijke babbel belangrijker dan verstand van zaken. Aan de andere kant zijn politici tegenwoordig aanzienlijk minder bereidwillig om spontaan te komen discussiëren over beleid. Daar gaan eerst eindeloze onderhandelingen met de redactie aan vooraf over wat er wel en niet mag worden gevraagd. Het gevolg hiervan is een toneelstukje tussen presentator en politicus waar de kijker snel bij afhaakt.

bron: <http://nieuwsmonitor.org>, geraadpleegd op 25 mei 2016

Opgave 5 Plan-Dekker

Bij deze opgave hoort tekst 7

Inleiding

De zendende media vormden in het verleden een machtig domein dat niet door de overheid en niet door de markt maar door publieke organisaties werd geleid. Omroepverenigingen, organisaties met leden, bepaalden toen elk voor zichzelf welke programma's ze wilden laten zien en horen. Na een jarenlange toename van de inbreng van commerciële marktpartijen komt staatssecretaris Dekker met een plan om de rol van omroepverenigingen verder in te perken tot die van aanbieder van uitzend-ideeën, naast andere aanbieders. De beslissing over wat wel of niet uitgezonden zal worden, moet in handen komen van één actor: de NPO. Andere organisaties dan de omroepverenigingen worden uitdrukkelijk uitgenodigd om ook ideeën aan te leveren. Meer concurrentie zal tot meer kwaliteit leiden, zo is de verwachting.

In hoeverre moet de maatschappelijke informatievoorziening nog een publieke zaak zijn? Wat moet de rol van de overheid zijn? Dat zijn vragen die bij deze ontwikkeling een rol spelen.

De Eerste Kamer heeft in februari 2016 nog vraagtekens bij de plannen van staatssecretaris Dekker en wijst deze af. De staatssecretaris beraadt zich daarna op het wijzigen van zijn voorstel met de hoop dat het vervolgens alsnog goedgekeurd zal worden. Dit is ook gebeurd na aanpassingen en toezeggingen door de staatssecretaris.

Lees tekst 7.

Dat juist CDA en CU niet meegingen met de staatssecretaris kan onder andere verklaard worden vanuit de ideologische achtergrond van deze politieke partijen en de banden die ze historisch en ideologisch hebben met enkele omroepverenigingen, zoals de SGP zich vaak kan herkennen in de programma's van de EO.

- 4p 22 – Noem de politieke stroming waartoe zowel het CDA als de CU gerekend worden en noem ook een andere omroepvereniging waaraan die politieke stroming verwant is.
- Geef met behulp van een begrip uit het gedachtegoed van die politieke stroming een verklaring om het plan van Dekker niet te steunen.

Zie de regels 21 tot en met 55 van tekst 7.

- 4p 23 Geef twee uitgangspunten van het mediabeleid die tot uitdrukking komen in het wetsvoorstel van de staatssecretaris. Geef bij elk uitgangspunt een citaat met regelnummers uit tekst 7.
- 1p 24 In welke fase van de omzetting volgens het systeemmodel van het politieke proces spelen de gebeurtenissen die in tekst 7 beschreven worden zich af?

Opgave 5 Plan-Dekker

tekst 7

'Mediawet van Dekker komt niet door Eerste Kamer'

- Staatssecretaris Sander Dekker haalt bakzeil in de Eerste Kamer. Zijn voorstel voor de nieuwe mediawet, waarover veel discussie bestaat, krijgt geen meerderheid, melden bronnen aan de NOS. Dekker is inmiddels in gesprek om veranderingen in zijn plan door te voeren.
- Al tijdens de behandeling van de wet in de Eerste Kamer werd duidelijk dat Dekker tegen een muur van kritiek moest opboksen om zijn wet door de senaat te loodsen. PvdA en VVD hebben geen meerderheid in de Eerste Kamer en de steun van het CDA of de ChristenUnie was nodig. Nu blijkt dat geen van die partijen bereid is met de staatssecretaris mee te gaan.
- Met de nieuwe mediawet wil Dekker NPO 1, 2 en 3 meer ruimte geven voor 'innovatieve ideeën' en een 'creatieve competitie'. Het produceren van programma's is straks niet meer exclusief de taak van omroepen. Ook producenten van organisaties mogen materiaal aanleveren. Of die programma's ook worden uitgezonden, hangt af van de NPO. Die krijgt op dat gebied het laatste woord.
- De partijen in de Tweede Kamer legden Dekker twee weken geleden het vuur aan de schenen, toen het plan besproken werd. "De publieke omroep wordt betaald met belastinggeld en dus wil Den Haag een vinger in de pap. Anderzijds moet de omroep zelfstandig en journalistiek onafhankelijk kunnen werken. In die spagaat bevond de senaat zich dinsdagavond", analyseerde Trouw toen.
- Tevens waren er grote bezwaren bij politici over de keuze van Dekker om drie VVD-leden te benoemen in het bestuur van de NPO. Hoewel Dekker volgens de NOS heeft gezegd dat de minister in de toekomst geen invloed heeft op de benoeming van bestuursleden, is dat volgens partijen niet genoeg om de wet toch goed te keuren.

bron: Trouw Redactie, 16 februari 2016

Opgave 6 Migrantendeal

Bij deze opgave hoort tekst 8.

Inleiding

Veel vluchtelingen wagen de oversteek met bootjes van Turkije naar een van de Griekse eilanden. De meeste vluchtelingen willen van daaruit verder reizen naar andere landen in Europa. Medewerking van Turkije was nodig om de aantallen via die route te beperken en enige controle over de toelating te krijgen.

In maart 2016 werd een overeenkomst tussen de EU en Turkije gesloten. Asielzoekers moesten zich in Turkije laten registreren en iedere asielzoeker die nog op eigen houtje de oversteek waagde, zou zonder meer teruggebracht worden naar Turkije en kon daar achter in de rij aansluiten. Turkije was bereid om mee te werken als de Europese Unie daar voldoende tegenover stelde.

Lees de regels 1 tot en met 23 van tekst 8.

- 1p **25** Welk orgaan waarin de 28 EU-regeringsleiders bijeenkomen heeft ingestemd met het onderhandelingsresultaat?

In tekst 8 wordt het Europees Parlement niet genoemd.

- 2p **26** Geef twee bevoegdheden die het Europees Parlement in verband met de deal uit tekst 8 heeft.

Lees de regels 39 tot en met 56 van tekst 8.

In regel 45 wordt verwezen naar voorwaarden waaraan een land moet voldoen als het lid wil worden van de Europese Unie. Daaronder zijn voorwaarden die met de begroting van dat land te maken hebben.

- 4p **27** Geef vier andere voorwaarden waar een land aan moet voldoen om lid te mogen worden van de Europese Unie.

Lees de regels 82 tot en met 90 van tekst 8.

Het recht op een individuele toets is onder andere vastgelegd in het EVRM (Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden).

- 2p **28** Welk orgaan heeft het EVRM vastgesteld en waarom is ook Turkije hieraan gebonden?

Opgave 6 Migrantendeal

tekst 8

EU en Turkije sluiten deal: migranten vanaf maandag terug

De Europese Unie heeft vrijdag een felbegeerde asieldeal met Turkije gesloten. Turkije is bereid vanaf maandag migranten terug te nemen die alsnog de oversteek naar de Griekse eilanden maken. In ruil hiervoor krijgt Turkije financiële ondersteuning, versnelling van EU-toetredingsgesprekken en zet de EU zich in om visumvrij reizen voor Turken in Europa mogelijk te maken. Dit staat in het akkoord dat de Europese regeringsleiders vrijdag overeenkwamen met de Turkse premier Davutoglu. De deal kwam tot stand na besloten overleg in de ochtend tussen de regeringsleiders, de Europese Commissie en Turkije. EU-president Donald Tusk legde het resultaat van die onderhandelingen vervolgens voor aan de 28 EU-lidstaten. Die hebben er vrijdagmiddag mee ingestemd.

Rutte bij vooroverleg

Tusk werd vrijdagochtend tijdens zijn gesprek met Davutoglu bijgestaan door voorzitter Juncker van de Europese Commissie en tijdelijk EU-voorzitter Rutte. Zij spraken af dat Turkije vanaf komende maandag alle migranten terugneemt die de oversteek wagen vanaf de Turkse kust naar de Griekse eilanden. Turkije zegde toe het principe van 'non-refoulement' te accepteren, wat inhoudt dat het land vluchtelingen niet alsnog zal uitzetten naar andere onveilige landen.

EU-president Tusk slaagde erin het Turkse verzoek om onderhandelingen over EU-lidmaatschap te versnellen, te beperken tot één weinig controversieel hoofdstuk. Het gaat om hoofdstuk 33 van het handboek van voorwaarden voor EU-lidmaatschap, de passages aangaande begrotingen en waar die aan moeten voldoen. De toetredingsgesprekken werden van tevoren geduid als struikelblok. Vooral EU-lid Cyprus heeft hier grote moeite mee vanwege de Turkse bezetting van Noord-Cyprus. Maar Nicosia heeft toegezegd het openen van dit ene hoofdstuk niet te blokkeren met een veto.

De commissie komt in het akkoord Turkije tegemoet door haast te maken met het financieren van Turkse vluchtelingenprojecten. De Turken uitten vanochtend hun ongenoegen over de traagheid waarmee de beloofde 3 miljard aan Europese steun hun kant op kwam.

Principeakkoord grotendeels ongewijzigd

Vorige week maandag was er al een voorlopig akkoord getekend. Dat blijft verder ongewijzigd: Turkije zal vanaf zondag alle migranten terugnemen. Voor elke Syriër die per boot teruggaat naar Turkije neemt de EU een Syriër legaal over uit Turkije. Vandaag werd daar een maximum over afgesproken: een plafond van 72.000 mensen.

In ruil daarvoor zal de EU met Turkije werken aan het mogelijk maken van vrij reizen voor Turkse burgers naar en binnen de EU. Dit moet eind juni
80 rond zijn.

In de tekst staat verder dat alle migranten een individuele toets

krijgen zoals voorzien is in
85 internationaal recht. Dat betekent dat er veel tolken, rechters en asiel-experts gemobiliseerd moeten worden. Alle losse eindjes uit het voorlopige akkoord zijn daarmee aan
90 elkaar geknoopt.

*bron: Thomas van der Kolk en Joost de Vries,
<http://www.volkskrant.nl>, 18 maart 2016*